

2014-11-27

Ny forskningsrapport om vuxnas kunskaper:

Försämrade kunskaper i läsning och matematik i yngre åldersgrupper

En internationell studie av den vuxna befolkningens kunskaper visar på samma försämring av kunskapsläget i läsning och matematik bland yngre vuxna som vi sett i PISA-undersökningens analys av skolelever. Liksom i PISA-undersökningen ser vi fallande resultat för de som lämnat den svenska grundskolan under senare år. Kunskaper och färdigheter som inte utvecklats under skoltiden verkar inte heller kunna repareras genom yrkeserfarenhet och fortbildning under vuxenlivet.

Det är några av slutsatserna i forskningsrapporten *Lära för livet? Om skolans och arbetslivets avtryck i vuxnas färdigheter*. Undersökningen jämför bland annat PISA-undersökningens resultat med den undersökning av vuxnas kunskaper i 24 länder som gjorts av OECD, *Programme for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC)*.

När PIAAC-undersökningen presenterades 2013 var slutsatsen att kunskaper och färdigheter bland vuxna svenskar står sig väl i en internationell jämförelse. I denna studie visar forskarna att kunskapsförsprånget gäller de generationer som gick ut grundskolan före början av 2000-talet. I de yngre åldersgrupperna, där PISA visat på ett kraftigt försämrat kunskapsläge, har Sverige tappat sitt försprång. Man ser också att de svaga kunskaperna i matematik och läsning kvarstår åtminstone 12 år efter avgången från grundskolan.

Övriga resultat från studien:

- Arbetslivserfarenhet och fortbildning tycks i allmänhet inte kunna kompensera för bristande kunskaper som ung. Ett undantag är att de som arbetar i IT-intensiva branscher generellt sett har bättre förmåga att lösa problem med hjälp av dator, en färdighet som mäts i PIAAC. Dessa individer har även bättre färdigheter i läsning och räkning.
- En jämförelse av vuxnas kunskaper i Sverige och Finland visar att svenskar som gick ut skolan före 1987 har bättre eller likartade färdigheter i läsning än motsvarande årskullar i Finland. För generationer som gick ut skolan efter 1987 har finska vuxna betydligt bättre läskunskaper än svenskar.
- Vad gäller förmåga att lösa problem med hjälp av dator har Sverige ett försprång jämfört med Finland i de generationer som lämnade skolan 1962–1992. I generationerna som gick ut skolan efter 1992 ligger vuxnas kunskaper på samma nivå i Finland och Sverige.

Denna rapport ingår i SNS forskningsprogram *SNS Utbildningskommission*. Fokus för programmet är den övergripande frågan hur Sverige kan stärkas som kunskapsnation.

Rapportens författare

Jan-Eric Gustafsson, professor i pedagogik, Göteborgs universitet och ledamot i den svenska expertgruppen för PIAAC

Erik Mellander, docent i nationalekonomi och ordförande i den svenska expertgruppen för PIAAC

Mats Myrberg, professor i pedagogik, ansvarig för Sveriges medverkan i IALS och ledamot i den svenska expertgruppen för PIAAC

Patrik Lind, ekonomie magister och utredare, IFAU

Kontakt

Jan-Eric Gustafsson, jan-eric.gustafsson@ped.gu.se, 070-592 66 00

Erik Mellander, erik.mellander@ifau.uu.se, 070-313 47 89

Mats Myrberg, matsmy@kth.se, 072-746 78 00

Patrik Lind, patrik.lind@ifau.uu.se, 018-471 70 80

Recensionsexemplar och övriga pressfrågor: Kontakta **Caroline Raxell**, pressansvarig SNS, caroline.raxell@sns.se eller 070-382 20 95.

SNS är en oberoende ideell förening som sedan 1948 bidragit till att ledande beslutsfattare kan fatta välgrundade beslut baserade på vetenskap och saklig analys. Verksamheten består av forskning, möten och utbildning om viktiga samhällsfrågor. 250 ledande företag, myndigheter och organisationer är medlemmar i SNS. Organisationen har verksamhet i Stockholm och på ett tiotal orter i Sverige och internationellt. För analys, slutsatser och förslag i SNS forskningsrapporter svarar helt och hållet rapportens författare. SNS som organisation tar inte ställning till dessa.